

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15153/2023
14.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Тодоровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, чији је законски заступник Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2723/22 од 21.12.2022. године, у седници одржаној 14.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2723/22 од 21.12.2022. године става првог изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1112/20 од 03.02.2022. године, која је исправљена решењем истог суда П 1112/20 од 08.08.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете у виду претрпљених душевних болова, патње, страха, повреде угледа, части и права личности због неоснованог лишења слободе исплати износ од 11.592.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.02.2022. године, као дана доношења пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете у виду претрпљених душевних болова, патње, страха, повреде угледа, части, права личности и умањења опште животне активности због неоснованог лишења слободе исплати износ од 35.041.750,00 динара са законском затезном каматом од 25.09.2018. године, као и законску затезну камату на досуђени износ од 25.09.2018. године до 02.02.2022. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име трајног умањења здравственог стања, односно умањења опште животне активности за 25% исплати износ од 117.560.000,00 динара са траженом законском затезном каматом од 25.09.2018. године до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете на име неисплаћене зараде исплати износ од 17.873.924,05 динара за период од 12.04.2006. године до 15.06.2018. године са припадајућом каматом од 12.04.2006.

године до дана исплате, као неоснован. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да уплати за тужиоца, почев од 12.04.2006. године до 15.06.2018. године, доприносе за обавезно социјално осигурање и то: доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на терет запосленог и послодавца, доприносе за здравствено осигурање на терет запосленог и послодавца, доприносе за осигурање за случај незапослености на терет запосленог и послодавца у појединачним износима као у овом ставу, као неоснован. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете на име изгубљене добити исплати износ од 1.106.566,74 евра, обрачунато у динарима по средњем курсу НБС на дан уплате, са траженом законском затезном каматом од 25.09.2018. године, као неоснован. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 487.500,00 динара са законском затезном каматом од дана када наступе услови за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2723/22 од 21.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу четвртном, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем и седмом изреке и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става првог изреке, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану одлуку на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23) и утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у притвору од 12.04.2006. године до 16.07.2008. године, укупно 841 дан, као и од 31.10.2011. године до 02.03.2012. године, укупно 125 дана, што све заједно износи 966 дана. Пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење К-По1 63/10 од 15.05.2013. године према окривљеном, овде тужиоцу, оптужба је одбијена. Пресудом Апелационог суда, Посебно одељење Кж1-По1 7/14 од 13.11.2014. године потврђена је пресуда Вишег суда у Београду од 15.05.2013. године у ставу другом у ослобађајућем делу, док је ставом трећим преиначена тако што је одбијена оптужба да је тужилац извршио кривично дело злоупотребе овлашћења у привреди из члана 139. став 1. тачка 4. КЗ РС. Пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење К-По1 17/15 од 10.04.2017. године, тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ РС у вези члана 34. КЗ РС као и кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица у подстрекивању из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ РС у вези члана 34. КЗ РС. Наведена пресуда је потврђена у односу на окривљеног АА пресудом Посебног одељења Апелационог суда у Београду Кж1 По1 28/17 од 15.06.2018. године. Решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење К-По1 125/2015 од 10.02.2016. године, обустављен је кривични

поступак против овде тужиоца због кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 139. став 1. тачка 4. КЗ РС описан у тачки 11 оптужнице, услед наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења. Тужилац је обављао дужност генералног директора ... банке а.д. Београд, над којом је решењем Трговинског суда у Београду Л 118/05 од 11.05.2006. године покренут поступак ликвидације. Тужиоцу је престао радни однос 11.05.2006. године због отварања поступка ликвидације на основу решења Трговинског суда од 11.05.2006. године. Уговором о заједничком улагању и изградњи стамбено-пословног објекта у Београду, у улици ... од 24.05.1997. године, као учесници су наведени: учесник 1 није наведен и учесник 2. „ЕКИ RS.C“, предузеће из Београда. Чланом 1. овог уговора предвиђено је заједничко улагање и изградња прве фазе стамбено-пословног објекта у улици ... у Београду који је у форми нацрта са потписима уговорних страна чији идентитет није могуће утврдити. Према Протоколу о заједничком улагању и изградњи наведеног пословно-стамбеног објекта уговорне стране су ББ и АА, а предмет Протокола је регулисање међусобних односа поводом заједничког улагања пословног објекта у Београду улица ..., а на основу усаглашеног концепта за предуговор од 24.05.1997. године, који није оверен, који је потписан од стране ВВ као уговорне стране и ГГ, дана 30.01.2004. године, док друга уговорна страна АА исте није потписао.

Код утврђеног, нижестепени судови су одбили тужбени захтев за накнаду материјалне штете налазећи да тужилац на коме је био терет доказивања није доказао да би у време када је био неосновано лишен слободе остварио зараду. Тужиоцу је радни однос на радном месту директора „... банке“ а.д. Београд престао 11.05.2006. године због отварања поступка ликвидације над наведеном банком, те стога материјална штета на име изгубљене зараде коју тужилац потражује није последица неоснованог лишења слободе, већ престанка радног односа због отварања поступка ликвидације над послодавцем тужиоца. Тужилац није доказао да је поништена одлука о престанку радног односа и не постоји узрочно-последична веза између штетне радње тужене и последице у виду штете коју је тужилац претрпео због изгубљене зараде коју потражује, а са истих разлога је одбијен и захтев за уплату доприноса. У односу на тужбени захтев за накнаду материјалне штете у виду изгубљене добити који тужилац заснива на чињеници да је на основу закључених правних послова са инвеститорима уложио знатна финансијска средства у изградњу стамбено-пословног објекта у Београду, улица ..., судови су закључили да тужилац није пружио доказе који би били довољни за заснивање одговорности тужене за накнаду измакле користи у смислу члана 189. ЗОО, јер тужилац није доказао да би учествовао у инвестирању објекта, будући да у уговору од 24.05.1997. године није наведен као уговорна страна, док Протокол из 2004. године није потписао, а самим тим ни да би према редовном току ствари остварио било какву добит. Чак и у ситуацији да је тужилац потписник наведених правних послова, није доказао да је једини разлог недовршетка објекта било његово притварање, а тужилац није био једини од кога зависи ток изградње и завршетак започетих радова, па како нема доказа ни узрочно-последичне везе, то не постоји основ одговорности тужене за овај вид штете.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право одлучујући о захтеву тужиоца за накнаду материјалне штете.

Тужилац потражује накнаду материјалне штете на име неисплаћене зараде за период од 12.04.2006. године до 15.06.2018. године уз уплату доприноса и материјалну штету на име изгубљене добити.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима прописано је ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Одредбом члана 155. истог закона прописано је да је штета умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета). Одредбом члана 189. став 3. овог закона прописано је да се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Имајући у виду цитиране одредбе закона, правилно је становиште нижестепених судова заузето на бази утврђеног чињеничног стања да не постоји одговорност тужене за штету, јер нема доказане узрочно-последичне везе између радње тужене и штете коју тужилац потражује. Наиме, да би постојала одговорност за накнаду штете потребно је да је штета настала недозвољеном радњом или пропуштањем штетника, да постоји узрочно-последична веза између недозвољене радње и штете и да постоји одговорност за штету. У конкретном случају изгубљена зарада коју тужилац потражује није последица неоснованог лишења слободе тужиоца већ престанка радног односа због отварања поступка ликвидације над послодавцем тужиоца. Осим тога, тужилац није доказао да је инвеститор објекта по уговору из 1997. године и да би изградњом објекта остварио одређену зараду, односно постојање изгубљене добити према редовном току ствари или према посебним околностима које се нису оствариле, јер је њихово остварење спречено штетниковом радњом.

Ревизијски наводи којима се указује на поступак лишења слободе и околности под којима је поступак вођен против тужиоца, не представља околности које би водиле другачијој одлуци. Наводима ревизије се фактички оспорава чињенично стање што не представља ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

На основу напред изложеног, а сходно члану 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**